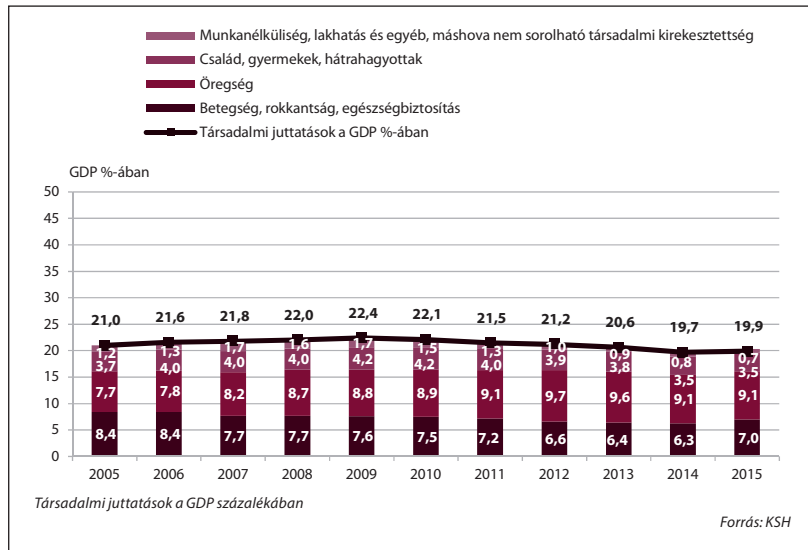

K.3.2. Társadalmi juttatások a GDP arányában

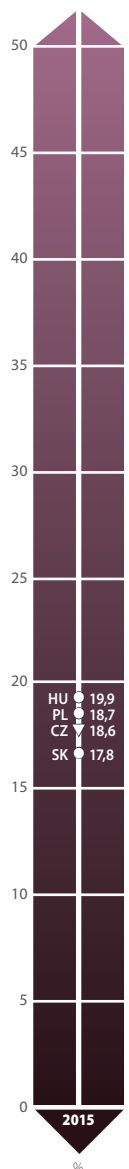
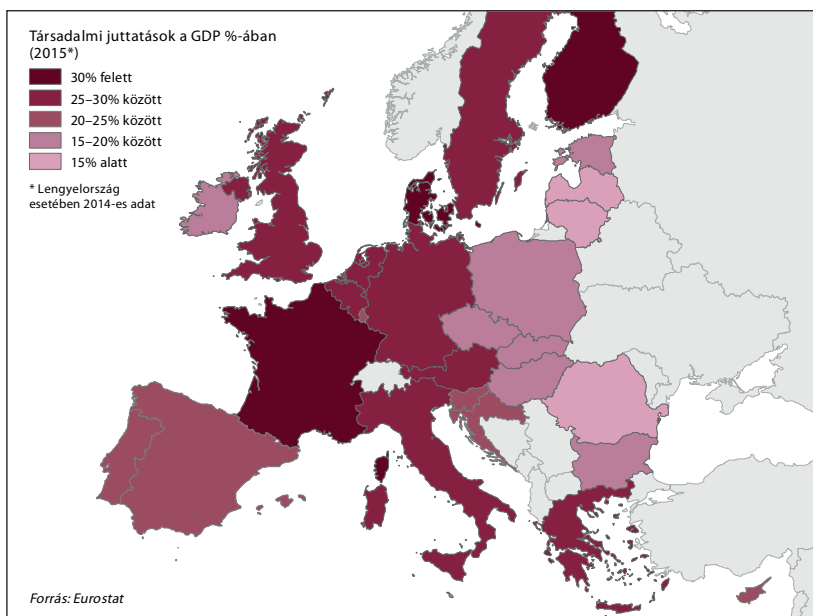
A fejlett országokban az állam fontos feladata, hogy a társadalom tagjainak anyagi védelmet nyújtson a különböző élethelyzetekben. Ennek eszköze a társadalmi juttatások rendszere. A KSH definíciója szerint társadalmi juttatások „a háztartásoknak vagy egyéneknek a szociális védelem intézményei által juttatott pénzbeli vagy természetbeni transferek, amelyek a háztartásokra vagy egyénekre nehezedő kockázatok és szükségletek terheit enyhítik”. A társadalmi juttatásokat összességében, illetve funkciók szerinti bontásban is nyilvántartják a statisztikai kimutatásokban. Az alábbi funkciókat (kockázatokat) különböztetik meg: betegség, egészségügy, rokkantság; öregség; család, gyermekek, hátrahagyottak; munkanélküliség, lakhatás és máshová nem sorolt társadalmi kirekesztődés.

A fejlett országokra jellemző, hogy a társadalmi juttatások nagy részét az egészségbiztosítás (illetve az egészségügyi szolgáltatások finanszírozása) és a nyugdíjak biztosítása teszi ki. Az egyes országok között azonban a társadalmi juttatások GDP-arányos teljes összegét, illetve ezen belül az egyes funkciókra helyezett hangsúlyokat tekintve is jelentős különbségek vannak. A 2008-as gazdasági világválságot követően jellemző volt az EU országaira, hogy a társadalmi juttatások mértéke jelentősen megnőtt; néhány országban azóta már csökkenés figyelhető meg, de az értékek néhány kivételtől eltekintve még mindig magasabbak, mint a válság előtti időszakban.

2007-ben az EU átlagosan a GDP-jének 24,2%-át fordította társadalmi juttatásokra, ez 2009-re 27,5%-ra nőtt, és azóta is nagyjából ezen a szinten maradt; 2015-ben 27,5% volt. A visegrádi országokban hasonló folyamat játszódott le: Szlovákiában a juttatások szintje 15%-ról 18%-ra, Csehországban 17%-ról 19–20%-ra, Lengyelországban pedig 18%-ról 20%-ra nőtt (a csúcspontot meghaladó csökkenés következett be). Hazánkban a válság után közvetlenül enyhe növekedésre, majd 2-2,5 százalékpontnyi csökkenésre került sor (az indikátor kiinduló értéke hazánkban eleve magasabb volt, mint a V4-országok jelentette referenciacsoportban). Bár mostanra már van néhány olyan tagállam, ahol a társadalmi juttatások szintje a válságot megelőző időszak értékeire vagy az alá esett vissza, az, hogy a válság után Magyarországon a társadalmi juttatások mértéke összességében nem nőtt, hanem csökkent, szinte egyedülállónak számít.

A csökkenés elsősorban az egészségügyi és rokkantsági ellátásokat érintette. Bár a munkanélkülieknek adott juttatások is csökkentek, itt érdemes figyelembe venni a közfoglalkoztatás keretében fizetett béreket is. Ha azokat társadalmi juttatásként vennék figyelembe, akkor az körülbelül 1 százalékponttal növelné a társadalmi juttatások GDP-arányos értékét, vagyis a fentebb említett 2-2,5 százalékpontnyi csökkenés 1-2 százalékpontnyira mérséklődne. Magyarország 2015-ben a GDP-jének 19,9%-át fordította társadalmi juttatásokra a 2014-es 19,7% után.

A társadalmi juttatások mértéke a gazdasági válságot megelőző időszak szintje alá csökkent, ez szinte egyedülálló az EU-n belül.

Forrás: Eurostat